

Edellisen johdosta.

Toimitus on suonut minulle tilaisuuden tuoreeltaan vastata edellä olevaan.

Ensimmäiseksi valitan vilpittömästi, etten tosiaan muistanut Setälän mainitsevan sulkeissa olevana petiittihuomautuksena heikkoasteisista paikallissijoista tyyppiä *asunnoihin*. Minua kuitenkin jonkin verran lohduttaa se seikka, että prof. Ketunen vastineessaan tekee samanlaisen erehdyksen: hän ei puolestaan ota, passiivin kielteisen pluskvamperfektin kohdalla, huomioon Kettusen—Vaulan kieliopissa § 161 olevaa kaksinkertaisen passiivin sisältävää sulkumerkkihuomautusta — »Minua ei ollut (t. oltu) kutsuttu» — ja saattaa siten ilmoittaa, että hänen mainintansa »kieliopin kaavamaisesta kannasta» tarkoittaa hänen o m a a kielioppiaan.

Olen hyvin ymmärtänyt ne perusteet, joilla prof. K. puoltaa illatiiveja tyyppiä *korkeisiin*, ja tiedän myös, kuinka tavallisia ne ovat. Kun kuitenkin on ilmeistä, että ne ovat murteellisen pitkävokaalisen *korkee* ääntämyksen heijastusta (*korkeeseen: korkeisiin*), en pidä niitä yleiskielessä suotavina.

Prof. K. torjuu mainintani, että hän on teoksessaan puolustanut rakennetta *Väinämöisen lyötyä kirveellä polveensa oli hän pahassa pulassa* ja kysyy paikkaa,

missä tämä tapahtuu. Tarkoitan samaisella sivulla 167 olevaa virkettä »Mutta jos hän sanan yli liu'utaan ilman painotusta, siis *oli hän*, niin vain viisastelulla voidaan — niin tässä kuin kaikissa samantapaisissa — ajatuksesta kiskoa irti väärinkäsityksen mahdollisuus» ja koko seuraavaa kohtaa 106₂. Käsittääkseni tällainen on rakenteen puolustamista.

Mitä *-ottaa*, *-oittaa* verbeihin tulee, niin prof. K:n mainitsemia yksityistapauksia, joissa hän on omalla poikkeavalla kannallaan, on niin runsaasti, että mielestäni voi hyvin sanoa hänen »kulkevan omaa tietään».

Prof. K. kieltää myös »taittaneensa peistä» partisiippien *järkytetty*, *liikutettu* yms. puolesta. Sanottakoon siis, että se tapahtuu oppaan sivulla 224: »Eiköpä ihminen saane olla *liikutettuna* liikuttavista puheista, saati viinasta...», »...eikä edes *järkyttynyt* täysin vastaa *järkytettyä*...»

»...mutta joka *kelvottomana saapuu*...» Jos, kuten prof. K. on tehnyt, lyhentää esimerkkivirkkeen niin, että yhteys, joka juuri on aiheuttanut korjauksen, tykkäänään jää pois, ja sitten ihmettelee korjausta, tekee toki arvosteltavalleen vääryyttä.

Jos on kysymys niistä, »joiden korvaan katkottomuus [vokaalin edellä] kuuluu veltolta», ei toki voi laskea mukaan niitä, joille aspiraatio on joka asemassa tuntematon. Kuinka he voisivat pahentua katkottomaan *anna olla* -ääntämykseen? Mitä lehtori Marjasen kantaan tulee, tuntuu kummalta, että se olisi johtunut halusta tyydyttää kielivaliokuntaa. Lokakuussa 1937 hän nimittäin lähetti kielivaliokunnalle kirjeen, jossa juuri ehdotetaan katko-vaatimuksesta luopumista: »Olisiko, kun kehitys jatkuvasti näyttää vievän tähänastisten sääntöjen lieventymistä kohti, syytä lakata *vaatimasta* ns. katkoa [vokaalin edellä]? Se tuntuu usein tarpeettomalta ja on enää erittäin vähän käytännössä... Kun katkon asema on koko lailla epävarma myös verbien indikatiivin ja potentsiaalinen kielto-omodoissa, vieläpä imperatiiveissakin ja infinitiivin lyhemmissä muodoissa, niin olisi harkittava, voitaisiinko katko näistäkin poistaa pois.»

Mitä passiivin potentiaalinen loppu-*n*:ään tulee, olen vain ihmetellyt sitä tapaa, millä prof. K. perustelee sen tarpeettomuutta. Itse asiasta en ole sanonut mitään.

Jollei lehdessä olleen nimettömän kirjoituksen vieminen ilman muuta — ja väärin — jonkin määrähenkilön tilille ole huonoa polemiikkia, en tiedä, mitä se olisi. Ja edelleen olen sitä mieltä, että normaali lukija käsittää lauseen *syödä, juoda, nukkua, se on — elää* siten, että *elää* käsitetään rinnakkaiseksi edellisten infinitiivien kanssa eikä predikatiiviksi. Kunpa ei vain prof. K:kin olisi lukenut esimerkkiä niin ja sen vuoksi sitä puolustanut.

En voi ymmärtää, että prof. K. edelleen pitää kiinni siitä mahdottomasta käsityksestä, että virkkeissä *Luultiin miehellä olleen toinen vaimo jossakin* ja *Syynä on katsottu olevan sen, että*... sanat *toinen vaimo* ja *sen* olisivat predikatiiveja. Ei kai tähän asiaan voi vaikuttaa prof. K:n pätevyys ja minun kielihistorian tuntemattomuuteni!

Lausumani arvelu, että prof. K:n suuri suvaitsevaisuus oikeakielisyyssasioissa ehkä johtuu hänen elämänikäisestä työskentelystään sukukielten parissa, ei ollut tarkoitettu miksikään salaviittaukseksi hänen epäpätevyyteensä suomen kielen suhteen, vaan aivan asialliseksi selitysyriytykseksi.